

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

ÖZGÜL SAKİ

İstanbul Milletvekili

Türkiye'de sağlık sisteminin piyasalaştırılması ve kamusal sağlık hizmetlerinin ticarileştirilmesi, engelli bireylerin sağlık hakkına erişimini daha da eşitsiz hâle getirmiştir. AKP iktidarı boyunca sağlık politikaları “müşteri memnuniyeti”, performans sistemi ve özel sağlık sektörünün büyütülmesi ekseninde yeniden yapılandırılmış; sağlık hizmeti kamusal bir hak olmaktan giderek uzaklaştırılmıştır.

Bu dönüşümden en ağır biçimde etkilenen toplumsal kesimlerden biri engelli yurttaşlar olmuştur. Rehabilitasyon hizmetleri, yardımcı cihazlar, protezler, fizik tedavi, psikososyal destek ve uzun süreli bakım hizmetleri yüksek maliyetler nedeniyle erişilmesi güç hizmetlere dönüşmüştür. Kamu hastanelerinin önemli bir bölümü hâlâ erişilebilir değildir. İşaret dili desteği, erişilebilir randevu sistemleri ve kapsayıcı sağlık hizmetleri yaygınlaştırılmamıştır.

Öte yandan sağlık sistemi, engelli bireyleri bağımsız yaşam hakkına sahip yurttaşlar olarak değil; sürekli “tedavi edilmesi”, “iyileştirilmesi” veya “bakılması” gereken bireyler olarak gören tıbbi ve paternalist bir yaklaşımı yeniden üretmektedir. Engellilik meselesinin toplumsal boyutları göz ardı edilmekte; sorun bireysel eksikliklere indirgenmektedir.

Sağlık hakkının piyasa ilişkilerine terk edilmesi, engelli bireyler açısından yaşam hakkı ihlaline varan sonuçlar doğurmaktadır. Bu nedenle mesele yalnızca sağlık hizmetine erişim değil; kamusal sağlık hakkı, eşit yurttaşlık ve sosyal adalet sorunudur.

Bu bağlamda, engelli yurttaşların yaşam hakkını, bağımsız yaşam hakkını ve eşit yurttaşlık hakkını doğrudan etkileyen bu yapısal sorunlara ilişkin kamusal ve siyasal sorumluluğun açığa çıkarılması amacıyla aşağıdaki soruların yanıtlanması gerekmektedir.

1. Türkiye genelinde erişilebilir olmadığı tespit edilen devlet hastanesi, şehir hastanesi, aile sağlığı merkezi, ağız ve diş sağlığı merkezi ve rehabilitasyon merkezi sayıları ayrı ayrı kaçır?
2. İşaret dili tercümanı bulunan kamu sağlık kuruluşu sayısı kaçtır? Bu sayı Türkiye genelindeki toplam kamu sağlık kuruluşlarının yüzde kaçına karşılık gelmektedir?
3. Engelli bireylerin protez, tekerlekli sandalye, yardımcı cihaz, fizik tedavi, rehabilitasyon ve psikososyal destek hizmetlerine erişememe gerekçelerine ilişkin Bakanlığınızın güncel araştırması bulunmakta mıdır?

4. Engelli bireylerin yardımcı cihaz, protez, tekerlekli sandalye ve rehabilitasyon hizmetlerine erişiminde yaşanan ekonomik sorunlara ilişkin Bakanlığınıza son 5 yılda ulaşan başvuru sayısı kaçtır?
5. SGK tarafından karşılanmayan veya yalnızca sınırlı biçimde karşılanan yardımcı cihazların güncel listesi nedir?
6. SGK tarafından karşılanmayan veya katkı payları nedeniyle erişilemeyen yardımcı cihazlar ve sağlık hizmetleri nedeniyle mağduriyet yaşadığı tespit edilen engelli birey sayısı kaçtır?
7. Sağlık hizmetlerinin piyasalaştırılması, katkı paylarının artırılması ve performans sistemi doğrultusunda yeniden yapılandırılması sonucunda tedaviye erişemediği tespit edilen engelli birey sayısı kaçtır?
8. Bakanlığınızın, sağlık sisteminin piyasa mantığı doğrultusunda yeniden yapılandırılmasının engelli bireylerin sağlık hakkına, yaşam koşullarına ve bağımsız yaşam olanaklarına etkilerine ilişkin herhangi bir etki analizi bulunmakta mıdır?
9. Engelli bireylerin sağlık kurumlarında maruz kaldığı ayrımcılık, ihmal, erişim engeli ve kötü muamele başlıklı şikâyet sayısı son 5 yılda kaçtır?
10. Kamu hastanelerinin fiziksel erişilebilirliğini sağlamayan yöneticilere yönelik son 5 yılda herhangi bir idari yaptırım uygulanmış mıdır? Uygulanmışsa bunların sayısı nedir?
11. Engelli bireylerin ruh sağlığı hizmetlerine erişiminde yaşanan eşitsizliklere ilişkin Bakanlığınızın özel bir politika programı veya veri çalışması bulunmakta mıdır?
12. Evde sağlık hizmetlerinden yararlanma talebinde bulunduğu hâlde hizmet alamayan ağır engelli birey sayısı kaçtır?
13. Engelli kadınların jinekolojik sağlık hizmetlerine erişimde yaşadığı fiziksel, kurumsal ve ayrımcı uygulamalara ilişkin Bakanlığınızın yürüttüğü özel bir çalışma bulunmakta mıdır?
14. Deprem, afet ve olağanüstü durumlarda engelli bireylerin sağlık hizmetine erişimini güvence altına alacak özel bir kriz ve acil müdahale planı bulunmakta mıdır?
15. Bakanlığınız, engelli bireyleri bağımsız yaşam hakkına sahip yurttaşlar olarak değil; sürekli “bakım” ve “tedavi” nesnesi olarak gören tıbbi yaklaşımın sağlık sisteminde yeniden üretildiği yönündeki eleştirileri nasıl değerlendirmektedir?
16. Bakanlığınız, engelli bireyleri yalnızca “tedavi edilmesi gereken bireyler” olarak gören tıbbi yaklaşım yerine; bağımsız yaşamı, toplumsal katılımı ve eşit yurttaşlığı esas alan hak temelli bir sağlık politikası geliştirmeyi planlamakta mıdır?
17. Engelli bireylerin ücretsiz, erişilebilir ve kamusal sağlık hizmetine eşit erişimini sosyal yardım anlayışı değil anayasal sosyal hak ilkesi temelinde güvence altına alacak yeni bir yasal düzenleme hazırlanmakta mıdır?